

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

આર/ફર્સ્ટ અપીલ નં. ૨૧૬૦/૨૦૧૩

વિથ

આર/ફર્સ્ટ અપીલ નં. ૨૧૭૦/૨૦૧૩

વિથ

આર/ક્રોસ ઓબ્જેક્શન નં. ૨૦/૨૦૧૪

ઈન

આર/ફર્સ્ટ અપીલ નં. ૨૧૬૦/૨૦૧૩

વિથ

આર/ક્રોસ ઓબ્જેક્શન નં. ૨૧/૨૦૧૪

ઈન

આર/ફર્સ્ટ અપીલ નં. ૨૧૭૦/૨૦૧૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. સી. દોશી

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	✓	

નેશનલ ઇન્સ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

ડેપ્યુટી એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર અને અન્ય

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી વિભૂતિ નાણાવટી(૫૧૩)

પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૨ તરફે વકીલ શ્રી પરેશ એમ. દરજી(૩૭૦૦)

પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ માટે રૂલ બજાવાયો નથી

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. સી. દોશી

તારીખ : ૨૪/૦૧/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. મોટર વાહન અધિનિયમ, ૧૯૮૮ ની કલમ ૧૭૩ હેઠળની ફર્ટ અપીલો, મોટર એક્સિડન્ટ ક્લેઇમ્સ ટ્રિબ્યુનલ, અમદાવાદ દ્વારા મોટર એક્સિડન્ટ ક્લેઇમ પિટિશન નં. ૪૭૩/૨૦૧૦ અને એમ.એ.સી.પી. નં. ૩૦૬/૨૦૧૨ માં પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૩૦.૦૩.૨૦૧૩ ના ચુકાદા અને એવોર્ડથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈને અપીલકર્તા – વીમા કંપની દ્વારા

દાખલ કરવામાં આવી છે.

૨. બંને અપીલોમાં, વળતરમાં વધારો કરવા માટે દાવેદારો દ્વારા કોસ ઓબ્જેક્શન્સ દાખલ કરવામાં આવ્યા છે.

૩. વીમા કંપનીની અપીલો ટ્રેલરના ડ્રાઇવર પર સંપૂર્ણ બેદરકારી લાદવાના અને બેદરકારીની ગણતરીમાંથી મારુતિ વાનના ડ્રાઇવરને મુક્ત કરવાના કારણોસર દાખલ કરવામાં આવી છે. મૂળ દાવેદારો દ્વારા વળતરની રકમમાં વધારો કરવા માટે કોસ ઓબ્જેક્શન્સ દાખલ કરવામાં આવ્યા છે.

૪. કલેઈમ પિટિશન નં. ૪૭૩/૨૦૧૦ હાજીભાઈ પટેલ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે. તેઓ મારુતિ વાનમાં સવાર હતા અને માર્ગ અકસ્માતમાં તેમનો પગ કપાઈ ગયો હતો. કલેઈમ પિટિશન નં. ૩૦૬/૨૦૧૨ રસીદભાઈ, જેઓ મારુતિ વાન ચલાવતી વખતે મૃત્યુ પામ્યા હતા, તેમના કાયદેસરના વારસદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે. બંને કલેઈમ પિટિશનો એક જ અકસ્માતમાંથી ઉદ્ભવે છે.

૫. કેસની હકીકતો નીચે મુજબ છે :-

૫.૧. તારીખ ૧૩.૦૩.૨૦૧૦ ના રોજ, ગુજરનાર રસીદભાઈ તેમના મિત્ર હાજીભાઈ સાથે વિરોચનનગર ખાતે ઇલેક્ટ્રિક મોટર પહોંચાડવા માટે મારુતિ વાન નં. જીજે.૧૮૨૦ માં જઈ રહ્યા હતા. પરત ફરતી વખતે, સાણંદ - વિરમગામ

હાઈવે પર, જ્યારે તેઓ અકસ્માતના સ્થળ નજીક પહોંચ્યા, તે સમયે, એક ટ્રેલર નં. જીઆરક્લુ-૫૬૬૯ પૂરઝડપે અને બેફિકરાઈથી આવ્યું અને રોંગ સાઈડમાં આવીને મારુતિ વાન સાથે અથડાયું. આ અકસ્માતના કારણે, રસીદભાઈને ઈજાઓ થઈ અને તેઓ સ્થળ પર જ મૃત્યુ પામ્યા, જ્યારે હાજીભાઈને ઈજાઓ થઈ. તેથી, કલેઈમ પિટિશનો દાખલ કરવામાં આવી છે.

૬. મેં વીમા કંપની તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી વિભૂતિ નાણાવટી અને દાવેદારો તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી પી.એમ. દરજીને સાંભળ્યા છે.

૭. કેસની હકીકતો તરફ આ અદાલતનું ધ્યાન દોરતાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી નાણાવટી એવી રજૂઆત કરશે કે અકસ્માત એવી રીતે બન્યો હતો કે મારુતિ વાન ટ્રકને ઓવરટેક કરતી વખતે, ૨૨ ટન વજન ધરાવતા સામેથી આવતા ૨૬ વ્હીલર વાહન સાથે અથડાઈ હતી. એવું માની લેવાનું છે કે તે ધીમે ચાલી રહ્યું હતું પરંતુ વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે આ મુદ્દાની ચર્ચા કર્યા વિના ટ્રેલરના ડ્રાઈવર સામે આરોપનામું દાખલ કરવા પર આધાર રાખ્યો અને માર્ગ અકસ્માત સર્જવામાં તેને સંપૂર્ણપણે બેદરકાર ઠેરવ્યો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ટ્રેલર વન-વે રોડ પર સાચી બાજુએ જઈ રહ્યું હતું અને ખોટી બાજુએ રહેલી મારુતિ વાન સાથે અથડાયું હતું અને તેથી, અકસ્માતના સ્થળને જોતાં, મારુતિ વાનના ડ્રાઈવરને પણ માર્ગ અકસ્માત સર્જવામાં અમુક હદ સુધી બેદરકાર ગણવો જોઈએ. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જ્યાં સુધી ઈજાગ્રસ્ત ભોગ બનનાર - હાજીભાઈનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી તે સંયુક્ત બેદરકારીનો મુદ્દો બનશે અને જ્યાં ગુજરનાર

રશીદભાઈના કાયદેસરના વારસદારો દ્વારા કલેઈમ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી છે ત્યાં તે યોગદાનરૂપ બેદરકારીનો કેસ બનશે.

૭.૧. મુખ્યત્વે ઉપરોક્ત રજૂઆતો પર, મારુતિ વાનના ડ્રાઈવર હોવાના કારણે ગુજરનારની યોગદાનરૂપ બેદરકારીનું મૂલ્યાંકન કરવા અને તે હદ સુધી વળતર ઘટાડવા રજૂઆત કરવામાં આવી છે.

૮. બીજી તરફ, દાવેદારો તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી દરજીએ એવી રજૂઆત કરી હતી કે અકસ્માતની એફ.આઈ.આર. અને આરોપનામું ટ્રેલરના ડ્રાઈવર સામે દાખલ કરવામાં આવ્યા છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે ડ્રાઈવરે પોતાની ઊલટતપાસમાં આ બાબતનો સ્વીકાર કર્યો હતો, વધુમાં, આર.ટી.ઓ. એ તેનું ડ્રાઈવિંગ લાયસન્સ મોકૂફ રાખ્યું છે. આ બાબત પણ ઊલટતપાસમાંથી બહાર આવે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ટ્રેલરના ડ્રાઈવર સામે પ્રતિકૂળ અનુમાન દોરવા માટે આ બે બાબતો પૂરતી છે કે માર્ગ અકસ્માત સર્જવામાં તે સંપૂર્ણપણે બેદરકાર હતો. વિદ્વાન વકીલ શ્રી દરજીએ રેકૉર્ડ પરના પંચનામાનો સંદર્ભ આપ્યો અને રજૂઆત કરી કે તેમાં એવો કોઈ ખુલાસો થતો નથી કે કયું વાહન ખોટી બાજુએ હતું, ટ્રેલરના ડ્રાઈવરની જુબાનીમાં પણ એ સ્પષ્ટ નથી કે ટ્રેલર કે મારુતિ વાન કઈ બાજુ ચાલી રહ્યા હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સ્વીકૃતપણે રસ્તાની બીજી બાજુ બાંધકામ ચાલતું હોવાથી રસ્તો વન-વે તરીકે કાર્યરત હતો. તેથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે માર્ગ અકસ્માત સર્જવામાં ટ્રેલર ડ્રાઈવરને સંપૂર્ણ બેદરકારી આપવા અંગે કોઈ ભૂલ કરી

નથી. વીમા કંપની દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલો નામંજૂર કરવા રજૂઆત કરવામાં આવી છે.

૮.૧. જ્યાં સુધી એમ.એ.સી.પી. નં. ૪૭૩/૨૦૧૦ ના દાવેદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા કોસ ઓબ્જેક્શનનો સંબંધ છે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી દરજી એવી રજૂઆત કરશે કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે ઇજાગ્રસ્ત ભોગ બનનારને ભવિષ્યની સંભાવનાઓના નુકસાન હેઠળ વળતર મંજૂર કર્યું નથી અને તેથી, સંબંધિત સમયે દાવેદાર ૫૦ વર્ષની વયના હોવાથી દાવેદાર ભવિષ્યની સંભાવનાઓના શીર્ષક હેઠળ વળતરમાં ૧૦% નો વધારો માંગી રહ્યા છે. બીજું, દાવેદાર દર્દ, આઘાત અને ચાતનાના શીર્ષક હેઠળ વળતરમાં વધારો માંગી રહ્યા છે કારણ કે દાવેદારનો પગ કપાઈ ગયો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જોકે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે ખાસ ખોરાક અને પરિવહન હેઠળ વળતર તૈયાર કર્યું હતું, છતાં સદર શીર્ષક હેઠળ કોઈ વળતર મંજૂર કરવામાં આવ્યું નથી. તેથી, તેઓ સદર શીર્ષક હેઠળ વળતરની માંગ કરે છે.

૮.૨. જ્યાં સુધી એમ.એ.સી.પી. નં. ૩૦૬/૨૦૧૨ ના દાવેદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા કોસ ઓબ્જેક્શનનો સંબંધ છે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી દરજી એવી રજૂઆત કરશે કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે ગુજરનારની આવક યોગ્ય રીતે ધ્યાને લીધી નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પુરાવાના અભાવે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે નિર્ભરતાના નુકસાન અને ભવિષ્યની સંભાવનાઓ નક્કી કરવા માટે લઘુત્તમ વેતનના દરને આવકના આધાર તરીકે અપનાવવો જોઈતો હતો. એવી રજૂઆત

કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે ગુજરાતનાની આવક દર મહિને રૂ. ૩૦૦૦/- ગણી છે, જ્યારે સંબંધિત સમયે બહાર પાડવામાં આવેલા જાહેરનામા મુજબ લઘુત્તમ વેતનનો દર દર મહિને રૂ. ૩૮૮૦/- હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સહચર્યાના નુકસાનનું પણ યોગ્ય રીતે મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું નથી તેમજ મિલકતના નુકસાન અને અંતિમક્રિયા ખર્ચના શીર્ષક હેઠળના વળતરનું પણ યોગ્ય મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું નથી અને તેથી, નેશનલ ઇન્સ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ વિ. પ્રણય સેઠી [૨૦૧૭ (૧૬) એસ.સી.સી. ૬૮૦] ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાને ધ્યાને રાખીને, વળતરમાં વધારો કરવામાં આવે.

૮.૩. ઉપરોક્ત રજૂઆતો પર, કોસ ઓબ્જેક્શન્સ મંજૂર કરવા રજૂઆત કરવામાં આવી છે.

૯. મેં સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે અને બંને પક્ષકારો દ્વારા કરવામાં આવેલી સામસામી રજૂઆતો પર ગંભીરતાપૂર્વક વિચારણા કરી છે. પુરાવાઓની પુનઃ ચકાસણી અને પુનઃ મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું છે. વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે બેદરકારીના મુદ્દાનું મૂલ્યાંકન કરતી વખતે મુખ્યત્વે એ સિદ્ધાંતનો સંદર્ભ આપ્યો હતો કે જોકે ટ્રેલરનો ડ્રાઇવર સાક્ષીના પાંજરામાં આવ્યો હતો, પરંતુ તેને હિત ધરાવતા સાક્ષી તરીકે ગણવાનો રહે છે અને પોતાનો બચાવ કરવા માટે તે સાક્ષીના પાંજરામાં આવ્યો હતો. તેથી, સ્વતંત્ર પુરાવાના સમર્થનના અભાવે તેની જુબાની સંપૂર્ણપણે માની શકાય નહીં. વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે અકસ્માત બાદ કરવામાં આવેલા પંચનામા પર ભારે આધાર રાખ્યો હતો. આંક

૩૧ પર રેકૉર્ડ પર રજૂ કરાયેલા પંચનામાની હું મૂલવણી કરું તે પહેલાં, મને એ નોંધવા દો કે ઊલટતપાસમાં, ટ્રેલરના ડ્રાઇવરે સ્વીકાર્યું છે કે તેની સામે એફ.આઈ.આર. અને આરોપનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું છે અને ત્યાર બાદ આર.ટી.ઓ. એ આવા ભયાનક માર્ગ અકસ્માત માટે તેનું લાયસન્સ છ મહિના માટે મોકૂફ રાખ્યું હતું. પંચનામું બેદરકારીનો મુદ્દો નક્કી કરવા માટેના મહત્વપૂર્ણ પુરાવાઓ પૈકીનું એક હોવાથી, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે તેનો સંદર્ભ આપ્યો હતો, જ્યાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે ટ્રક સામેની બાજુથી આવી રહ્યો હતો અને મારુતિ વાન સાથે અથડાયો હતો અને માર્ગ અકસ્માતના કારણે મારુતિ વાનને પણ નુકસાન થયું હતું. તપાસ અધિકારીએ જોકે ચોક્કસ બાજુએ વાહન પડેલું હોવાનું જણાવ્યું છે, પરંતુ પંચનામું જોતાં, એ સ્પષ્ટ થઈ શકતું નથી કે કયું વાહન ખોટી બાજુએ હતું અને કયું વાહન સાચી બાજુએ હતું. આ બાબત ત્યારે વધુ મહત્વપૂર્ણ બની જાય છે જ્યારે બંને પક્ષો દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે અડધો રસ્તો ચાલુ હતો અને બાંધકામ ચાલતું હોવાથી રસ્તાની બીજી બાજુ ચાલુ નહોતી. આ અદાલતના મતે, મોટર વાહન અધિનિયમ કલ્યાણકારી કાયદો હોવાના સંદર્ભમાં વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે પંચનામાનો સંદર્ભ લીધો હતો અને આસપાસના સંજોગો પર યોગ્ય રીતે વિશ્વાસ કર્યો હતો કે ટ્રેલરનો ડ્રાઇવર સંપૂર્ણપણે બેદરકાર હતો. મને સદર તારણમાં દખલ કરવાનું કોઈ કારણ જણાતું નથી.

૧૦. એ નોંધવું યોગ્ય છે કે જ્યાં જીવલેણ માર્ગ અકસ્માતમાં ભોગ

બનનાર વ્યક્તિએ પોતાનો જીવ અથવા અંગ ગુમાવ્યું હોય અને જ્યાં માર્ગ અકસ્માતમાં એક કરતાં વધુ વાહનો સંડોવાયેલા હોય તેવા કેસમાં વિદ્વાન મોટર અકસ્માત દાવા ટ્રિબ્યુનલને સામાન્ય રીતે બેદરકારીના મુદ્દાનું મૂલ્યાંકન કરવામાં મુશ્કેલી પડે છે. તેમાં બેદરકારીનો મુદ્દો હંમેશા સંકળાયેલો હોય છે અને વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે સદર મુદ્દો કાં તો સંયુક્ત બેદરકારી અથવા યોગદાનરૂપ બેદરકારી તરીકે નક્કી કરવાનો રહે છે. ખાસ કરીને જ્યારે માર્ગ અકસ્માતના કોઈ નજરે જોનાર સાક્ષી ઉપલબ્ધ ન હોય ત્યારે બેદરકારીનો મુદ્દો નક્કી કરવામાં મુશ્કેલી ઊભી થાય છે. આવા કેસોમાં, મોટર અકસ્માત દાવા ટ્રિબ્યુનલે સ્થળ પંચનામા અથવા જ્યાં અકસ્માત બન્યો હતો તે સ્થળના પંચનામા પર આધાર રાખવો પડે છે. સામાન્ય રીતે, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ પંચનામામાં દર્શાવેલ વાહનની સ્થિતિ પરથી નિર્ણય લે છે પરંતુ મુશ્કેલી એ ઊભી થાય છે કે અદાલત અકસ્માત સ્થળની ભૌગોલિક પરિસ્થિતિ વિશે વાકેફ હોતી નથી. અકસ્માતના કેસોમાં પંચનામામાં સ્કેચ દોરવો એ દ્રશ્યનું સચોટ નિરૂપણ કરવા માટે અત્યંત મહત્વપૂર્ણ છે અને સંયુક્ત અથવા યોગદાનરૂપ બેદરકારીનું મૂલ્યાંકન કરતી વખતે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા તે જોઈ શકાય છે. કાચો સ્કેચ અકસ્માત સ્થળ, વાહનની સ્થિતિ, સ્કીડના નિશાનો, કાટમાળ અને અન્ય સંબંધિત સામગ્રી સહિત સ્પષ્ટપણે દસ્તાવેજીકૃત કરી શકે છે. આમ સ્થળના પંચનામા સાથે કાચો સ્કેચ દોરવાનો રહે છે. પંચનામામાં સ્કેચનો સમાવેશ કરવામાં સરળતા રહે તે માટે તેમાં સંદર્ભ હેતુ તસવીરોનો પણ સમાવેશ થઈ શકે છે, તે વધુ મદદરૂપ થશે. ગુજરાત રાજ્યમાં,

એવું જોવા મળે છે કે અકસ્માતના કેસો, જે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૨૭૯ અથવા ૩૦૪એ હેઠળ અથવા બંને જોગવાઈઓ હેઠળ અને હવે બી.એન.એસ.એસ., ૨૦૨૩ ની અનુરૂપ જોગવાઈ હેઠળ નોંધાયેલા છે, તેમાં તપાસ અધિકારી સ્થળના પંચનામામાં ઉપર જણાવ્યા મુજબ કાયો સ્કેચ, ટીકા-ટિપ્પણીઓ અને લેબલો દોરતા નથી અને તે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ અને ફોજદારી અદાલતોને બેદરકારીનો મુદ્દો નક્કી કરવામાં મૂંઝવણમાં મૂકે છે. તેથી, સ્થળ અથવા જગ્યાના પંચનામામાં કાયો સ્કેચ દોરવા માટે રાજ્ય સરકાર અથવા તેના અધિકારી એટલે કે ડી.જી.પી. દ્વારા કેટલીક પદ્ધતિઓ અને માર્ગદર્શિકાઓ ઘડવામાં આવે તેવો આ યોગ્ય સમય છે, જેમાં ઉપર જણાવ્યા મુજબ ટીકા-ટિપ્પણીઓ, લેબલો અને અન્ય બાબતોનો સમાવેશ થઈ શકે છે. તે બેદરકારીનો મુદ્દો નક્કી કરવામાં અદાલતને મદદ કરી શકે છે. રાજ્ય સરકાર અથવા તેના અધિકારી એટલે કે ડી.જી.પી. આ અંગે વિચારણા કરે અને અકસ્માત સ્થળના પંચનામામાં તસવીરો લેવા, ટીકા-ટિપ્પણીઓ, લેબલો અને સીમાચિહ્નો વગેરે સહિત કાયો સ્કેચ સામેલ કરવા માટે જરૂરી પદ્ધતિઓ અથવા માર્ગદર્શિકાઓ ઘડવા સંબંધિતોને જરૂરી નિર્દેશો જારી કરે તેવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે, જેથી મૌખિક પુરાવા અથવા નજરે જોનાર સાક્ષીની ગેરહાજરીમાં વાહનની સ્થિતિ ઓળખી શકાય.

૧૦.૧. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાને લેતાં, જરૂરી પાલન માટે રાજ્ય સરકાર અને ડી.જી.પી. ને મોકલવા સારુ આ હુકમની નકલ ગુજરાત હાઈકોર્ટના વિદ્વાન

પી.પી. શ્રી દવેને મોકલવાને પાત્ર છે.

૧૧. વળતરની રકમ નક્કી કરવાના મુદ્દા પર પાછા આવતાં. જ્યાં સુધી એમ.એ.સી.પી. નં. ૪૭૩/૨૦૧૦ નો સંબંધ છે, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા વાદગ્રસ્ત ચુકાદાનું અવલોકન કરતાં, મને જણાય છે કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે ૫૦ વર્ષની વય ધરાવતા ઇજાગ્રસ્ત ભોગ બનનારને ભવિષ્યની સંભાવનાઓના નુકસાન માટે વળતર મંજૂર કર્યું નથી, તેઓ ભવિષ્યની સંભાવનાઓના નુકસાન માટે ૧૦% મેળવવા માટે હકદાર છે અને તે મુજબ, તે મંજૂર કરવામાં આવે છે. દર્દ, આઘાત અને ચાતના હેઠળના વળતર માટે, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે રૂ. ૫૦,૦૦૦/- મંજૂર કર્યા છે, હું વધારીને રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦/- કરું છું. ખાસ ખોરાક, પરિવહન ખર્ચના શીર્ષક હેઠળ કોઈ વળતર મંજૂર કરવામાં આવ્યું નથી, કેસની વાસ્તવિક પરિસ્થિતિને જોતાં, જ્યાં વ્યક્તિએ પોતાનો પગ ગુમાવ્યો છે, હું રૂ. ૨૫,૦૦૦/- મંજૂર કરું છું.

૧૨. તેથી, કુલ વળતર નીચે મુજબ રહેશે, જે મેળવવા માટે દાવેદાર/દાવેદારો હકદાર છે.

વિગત	રકમ (રૂ.)
ભવિષ્યની આવકનું નુકસાન: દર મહિને રૂ. ૪૦૦૦/- + ૧૦% = રૂ. ૪૪૦૦/- અને ૫૦% અસમર્થતા ધ્યાને લેતાં, રકમ રૂ. ૨૨૦૦/- x ૧૨ x ૧૩ થશે, કુલ રકમ રૂ. ૩,૪૩,૨૦૦/- થશે	૩,૪૩,૨૦૦/-

વિગત	રકમ (રૂ.)
વાસ્તવિક આવકનું ગુકસાન	૧૬,૦૦૦/-
દર્દ, આઘાત અને ચાતના	૧,૦૦,૦૦૦/-
તબીબી ખર્ચ	૧,૫૦,૦૦૦/-
ખાસ ખોરાક અને પરિવહન ખર્ચ	૨૫,૦૦૦/-
કુલ...	૬,૩૪,૦૦૦/-
બાદ : જે રકમ પહેલેથી જ મંજૂર કરવામાં આવી છે	૫,૨૮,૦૦૦/-
વધારાની રકમ જે મંજૂર કરવામાં આવે છે	૧,૦૬,૦૦૦/-

૧૩. જ્યાં સુધી એમ.એ.સી.પી. નં. ૩૦૬/૨૦૧૨ નો સંબંધ છે, એવું જણાય છે કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે ઓછું વળતર આપ્યું છે. કાયદાનો આ સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે પુરાવાના અભાવે, નિર્ભરતાના ગુકસાન અને ભવિષ્યની સંભાવનાઓના ગુકસાનની ગણતરી કરવા માટે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે લઘુત્તમ વેતનના દરને માપદંડ તરીકે લેવો જરૂરી છે. અકસ્માત તારીખ ૧૩.૦૩.૨૦૧૦ ના રોજ થયો હતો. સંબંધિત સમયે લઘુત્તમ વેતનનો દર રૂ. ૩૮૮૦/- હતો. વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે ગુજરનારના લઘુત્તમ વેતનનો દર લેવાને બદલે રૂ. ૩૦૦૦/- લીધા જે સ્પષ્ટ ભૂલ છે. તેથી, ગુજરનારની આવક તરીકે રૂ. ૩૮૮૦/- ધ્યાને લેવામાં આવે છે. ગુજરનાર ૪૬ વર્ષના હતા. તેઓ સ્કૂલ વર્ધી વાનના ડ્રાઈવર હતા અને આવકનો કોઈ કાયમી સ્ત્રોત ન હોવાના અને સ્વ-રોજગારી હોવાના આ પાસાને ધ્યાને લેતાં, પ્રણય સેઠી (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ

અદાલતના ચુકાદાને ધ્યાને રાખીને, ભવિષ્યની સંભાવનાઓ પેટે ૨૫% મંજૂર કરવામાં આવે છે. ગુજરનારના પરિવારમાં ચાર વ્યક્તિઓ હયાત છે અને તેથી, અંગત ખર્ચ પેટે ૧/૪ ભાગ બાદ કરવામાં આવે છે. ૧૩ નો ગુણક ઉપલબ્ધ છે અને તે મંજૂર કરવામાં આવે છે. મિલકતનું નુકસાન અને અંતિમક્રિયા ખર્ચ પેટે પ્રત્યેક માટે રૂ. ૧૮,૧૫૦/- મંજૂર કરવામાં આવે છે. ચાર દાવેદારો છે, પ્રણય સેઠી (ઉપર મુજબ) ના ચુકાદાને ધ્યાને લેતાં, જે પાછળથી મેગ્મા જનરલ ઇન્સ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ વિ. નાનુ રામ ઉર્ફે ચુહરા રામ અને અન્ય [૨૦૧૮ (૧૮) એસ.સી.સી. ૧૩૦] ના કેસમાં સમજાવવામાં આવ્યો હતો અને યુનાઇટેડ ઇન્ડિયા ઇન્સ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ સતીન્દર કૌર ઉર્ફે સતવિન્દર કૌર [(૨૦૨૧) ૧૧ એસ.સી.સી. ૭૮૦] માં પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવ્યો હતો, તે મુજબ પ્રત્યેક દાવેદાર રૂ. ૪૮,૪૦૦/- ના સહચર્યના નુકસાન માટે હકદાર છે.

૧૪. તેથી, કુલ વળતર નીચે મુજબ રહેશે, જે મેળવવા માટે દાવેદાર/દાવેદારો હકદાર છે.

વિગત	રકમ (રૂ.)
ભવિષ્યની આવકનું નુકસાન: દર મહિને રૂ. ૩૮૮૦/- + ૨૫% સંભવિત આવક = રૂ. ૪૮૫૦/- x ૧૨ = રૂ. ૫૮,૨૦૦/- અને અંગત ખર્ચ પેટે ૧/૪ ભાગ બાદ કરતાં, રકમ વાર્ષિક રૂ. ૪૩,૬૫૦/- થશે અને ૧૩ નો ગુણક લાગુ કરતાં, કુલ રકમ રૂ. ૫,૬૭,૪૫૦/- થશે	૫,૬૭,૪૫૦/-
મિલકતનું નુકસાન	૧૮,૧૫૦/-

વિગત	રકમ (રૂ.)
સહચર્યનું ગુકસાન (રૂ. ૪૮,૪૦૦/- x ૪)	૧,૯૩,૬૦૦/-
અંતિમક્રિયા ખર્ચ	૧૮,૧૫૦/-
કુલ...	૭,૯૭,૩૫૦/-
બાદ : જે રકમ પહેલેથી જ મંજૂર કરવામાં આવી છે	૩,૭૬,૦૦૦/-
વધારાની રકમ જે મંજૂર કરવામાં આવે છે	૪,૨૧,૩૫૦/-

૧૫. તેથી, હું ઠરાવું છું કે એમ.એ.સી.પી. નં. ૪૭૩/૨૦૧૦ ના દાવેદારો રૂ. ૧,૦૬,૦૦૦/- નું વધારાનું વળતર મેળવવા માટે હકદાર છે અને એમ.એ.સી.પી. નં. ૩૦૬/૨૦૧૨ ના દાવેદારો કલેઈમ પિટિશનો દાખલ કર્યાની તારીખથી તેની વસૂલાત સુધી વાર્ષિક ૭.૫% ના વ્યાજ સાથે રૂ. ૪,૨૧,૩૫૦/- નું વધારાનું વળતર મેળવવા માટે હકદાર છે, જે ન્યાયના હિતને પરિપૂર્ણ કરશે. ટ્રિબ્યુનલના બાકીના નિર્દેશ(શો) યથાવત રહેશે.

૧૬. ઉપર નોંધાયેલા કારણોસર, નીચે મુજબનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

૧૭. વીમા કંપની દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી હાલની અપીલો નામંજૂર કરવામાં આવે છે. દાવેદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા કોસ ઓબ્જેક્શન્સ ઉપરોક્ત શરતો અનુસાર અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

૧૮. વીમા કંપનીને આ હુકમ મળ્યાની તારીખથી છ અઠવાડિયાના સમયગાળામાં, સંબંધિત ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ કલેઈમ પિટિશનોની તારીખથી તેની

વસૂલાત સુધી વાર્ષિક ૭.૫% ના વ્યાજ સાથે વધારાની વળતરની રકમ જમા કરાવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

૧૯. ટ્રિબ્યુનલ યોગ્ય ચકાસણી કર્યા પછી અને યોગ્ય પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા પછી, એફ.ડી.આર. માં અને/અથવા ટ્રિબ્યુનલ પાસે પડેલી સમગ્ર મંજૂર કરાયેલી રકમ, તેના પર ઉપાર્જિત થયેલા વ્યાજ સહિત, જો કોઈ હોય તો, એકાઉન્ટ પેચી ચેક / એન.ઈ.એફ.ટી. / આર.ટી.જી.એસ. દ્વારા દાવેદારને ચૂકવશે.

૨૦. ચુકવણી કરતી વખતે, ટ્રિબ્યુનલ નિયમો/કાયદા અનુસાર, જો કોર્ટ ફી ચૂકવવામાં ન આવી હોય તો, તે બાદ કરશે.

૨૦.૧. રજિસ્ટ્રાર જનરલે ઉપર જણાવેલ ફકરા ૧૦ અને ફકરા ૧૦.૧ માં સમાવિષ્ટ નિર્દેશનું પાલન કરવા માટે જરૂરી પગલાં લેવા.

૨૧. રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી તાત્કાલિક સંબંધિત ટ્રિબ્યુનલને પરત મોકલી આપવામાં આવે.

(જે. સી. દોશી, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====